

POSTANOWIENIE

Dnia 25 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej 25 stycznia 2024 r.,
w sprawie **J. M.**,
skazanego z art. 177 § 2 k.k.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze
z dnia 7 czerwca 2023 r., sygn. akt VII Ka 116/23,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Nowej Soli
z dnia 10 października 2022 r., sygn. akt II K 357/22,

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Nowej Soli z dnia 10 października 2022 r., sygn. II K 357/22, J. M. został uznany za winnego tego, że w dniu [...] 2022 r. na skrzyżowaniu ul. [...] i ul. [...] w N. ., woj. [...], naruszył umyślnie i nieumyślnie zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że jadąc ulicą [...] jako kierujący autobusem marki [...] o nr rej. [...] nie dostosował się do art. 45 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, poprzez kierowanie wyżej wymienionym pojazdem w stanie po użyciu alkoholu, tj. w sytuacji, gdy zawartość alkoholu w 1 dm³ wydychanego przez niego powietrza prowadziła do

stężenia wynoszącego co najmniej 0,10 mg/l oraz nie dostosował się do art. 26 ust. 1 cyt. ustawy poprzez niezachowanie szczególnej ostrożności podczas zbliżania się do oznakowanego przejścia dla pieszych usytuowanego na ul. [...], w następstwie czego nie ustąpił pierwszeństwa pieszej J. R., znajdującej się i przechodzącej przez to przejście, doprowadzając do jej potrącenia, wskutek czego pokrzywdzona doznała obrażeń ciała w postaci stłuczenia głowy i mózgu ze złamaniem kości, otarcia naskórka i podbiegnięć krwawych, w wyniku których to obrażeń (czaszkowo - mózgowych) osoba ta zmarła w dniu [...] 2022 r. w Szpitalu Uniwersyteckim im. [...] w Z., to jest czynu zakwalifikowanego z art. 177 § 1 k.k., za który wymierzona została kara 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie zostało warunkowo zawieszone na okres 2 lat próby; na podstawie art. 42 § 1 k.k. orzeczono wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres roku, na poczet którego dokonano zaliczenia okresu zatrzymania prawa jazdy; na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. oskarżony został zobowiązany do informowania kuratora o przebiegu okresu próby; na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczony został obowiązek zapłacenia kwot po 3 000 złotych na rzecz pokrzywdzonych Z. R., M. F., A. O. tytułem zadośćuczynienia; orzeczono w przedmiocie kosztów sądowych.

Od powyższego wyroku apelacje złożyli: prokurator, pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej, obrońca oskarżonego.

Prokurator zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu poprzez uznanie - przez sąd I instancji oskarżonego za winnego popełnienia zarzuconego mu czynu opisanego w części wstępnej wyroku wyczerpującego dyspozycję art. 177 § 1 k.k., w sytuacji gdzie prawidłowa karnoprawna ocena czynu oskarżonego (tak jak w została to wyrażona w skardze publicznej) powinna prowadzić do uznania, że oskarżony dopuścił się czynu wyczerpującego znamiona art. 177 § 2 k.k.,
2. rażącą niewspółmierność kary poprzez orzeczenie wobec oskarżonego kary 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat tytułem próby oraz poprzez orzeczenie na

podstawie art. 42 § 1 k.k. środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres roku, podczas gdy całokształt okoliczności charakteryzujących działanie oskarżonego, jak również biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma kara osiągnąć, a także mając na uwadze potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, przemawia za orzeczeniem wobec tego oskarżonego kary 2 lat pozbawiania wolności oraz środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat.

Formułując powyższe zarzuty skarżący wniosk o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie oskarżonego za winnego tego, że w dniu [...] 2022 r. na skrzyżowaniu ul. [...] i ul. [...] w N. woj. [...] naruszył umyślnie i nieumyślnie zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że jadąc ul. [...] jako kierujący autobusem marki [...] o nr rej. [...] nie dostosował się do art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, poprzez kierowanie wyżej wymienionym pojazdem w stanie po użyciu alkoholu, tj. w sytuacji gdy zawartość alkoholu w 1 dm³ wydychanego przez niego powietrza prowadziła do stężenia wynoszącego co najmniej 0,10 mg/l oraz nie dostosował się do art. 26 ust. 1 cyt. ustawy, poprzez nie zachowanie szczególnej ostrożności podczas zbliżania się do oznakowanego przejścia dla pieszych usytuowanego na ul. [...], w następstwie czego nie ustąpił pierwszeństwa pieszej J. R. znajdującej się i przechodzącej przez to przejście, doprowadzając do jej potrącenia, wskutek czego pokrzywdzona doznała obrażeń ciała w postaci stłuczenia głowy i mózgu ze złamaniem kości, otarcia naskórka i podbiegnięć krwawych, w wyniku których to obrażeń (czaszkowo - mózgowych) osoba ta zmarła w dniu [...] 2022 r. w Szpitalu Uniwersyteckim im. [...] w Z., tj. popełnienia przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. i za na podstawie art. 177 § 2 k.k. wymierzenie oskarżonemu kary 2 lat pozbawienia wolności oraz wymierzenie oskarżonemu na podstawie art. 42 § 1 k.k. środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat, a w pozostałym zakresie utrzymanie wyroku w mocy.

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej zarzuciła rażącą niewspółmierność (łagodność) orzeczonej kary, przejawiającą się wymierzeniem oskarżonemu kary 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz zastosowaniu warunkowego zawieszenia jej wykonania, a nadto orzeczeniem środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres roku.

W oparciu o powyższe wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu kary bezwzględnego pozbawienia wolności w wymiarze 8 lat oraz orzeczenie środka karnego w postaci, zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 lat;

Obrońca oskarżonego zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku polegający na przyjęciu, że oskarżony prowadził pojazd w chwili wypadku po użyciu alkoholu 0,10 mg/l, gdy z dowodu badania krwi wynika, że miał we krwi zawartość alkoholu 0,0 promila. Sąd błędnie oparł się na wadliwie przeprowadzonym badaniu alkosensorem, które także tego ustalenia nie potwierdziło. Sąd błędnie nadto zasądził zadośćuczynienie za doznaną krzywdę na rzecz pokrzywdzonych z art.46 § 1 k.k. w sytuacji gdy, stosując przepisy prawa cywilnego, tak jak stanowi ten przepis, nie miał podstaw do jego zastosowania, gdyż całość zadośćuczynienia została pokrzywdzonym już wypłacona.

W konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uchylenie z opisu czynu zarzuconemu oskarżonemu tego , że prowadził on pojazd w stanie po użyciu alkoholu 0,10 mg/l i uchylenie kwot zasądzonych pokrzywdzonym jako zadośćuczynienie za doznaną krzywdę.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 7 czerwca 2023 r., sygn. VII Ka 116/23, zaskarżony wyrok został zmieniony w ten sposób, że zakwalifikował czyn przypisany oskarżonemu z art. 177 § 2 k.k., wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a zakaz prowadzenia pojazdów podwyższył do lat 3.

Od powyższego wyroku kasację złożył obrońca skazanego, zarzucając:

1. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k., poprzez brak właściwego i rzetelnego rozpoznania wszystkich zarzutów i wniosków

zawartych w apelacji w sytuacji gdy Sąd II instancji miał bezwzględny obowiązek merytorycznego i należytego rozpoznania wszystkich zarzutów zawartych w apelacji oraz zawartych w niej wniosków, a nie jedynie lakonicznego ich opisanie i wskazania, że błędy pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu wystąpiły, a także błąd pomiarowy, a obrońca, co nie jest prawdą odnosi się jedynie do badania krwi; powyższe uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, albowiem w przypadku rozpoznania tych zarzutów Sąd II instancji powinien był wydać odmienny wyrok i zmienić zaskarżony wyrok poprzez wyeliminowanie z opisu czynu zarzucanego oskarżonemu tego, że prowadził pojazd w stanie po użyciu alkoholu;

2. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 174 k.p.k., poprzez dokonanie ustaleń faktycznych w oparciu protokołów badania stanu trzeźwości i notatek urzędowych w zakresie oświadczenia, co do ilości spożytego alkoholu przez skazanego, która nie może zastępować dowodu z wyjaśnień oskarżonego, a notatka została sporządzona przed uzyskaniem przez skazanego statusu osoby podejrzanej w sprawie;
3. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. 410 k.p.k. w zw. z art. 413 § 2 k.p.k., poprzez niezasadne przyjęcie w opisie czynu, że skazany kierował pojazdem w stanie po użyciu alkoholu, gdy zawartość alkoholu w dm^3 wynosiła 0,10 mg/l bez uwzględnienia przez sądy błędu pomiarowego urządzenia, nieprawidłowo przeprowadzonego badania i w oparciu o notatkę sporządzoną przed postawieniem zarzutów skazanemu;
4. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść wyroku, tj. 5 k.p.k., poprzez powielenie w prawomocnym wyroku rozstrzygnięcia dokonanego przez sąd I Instancji, dotyczącego niedającej się usunąć wątpliwości, co do tego czy skazany znajdował się w stanie po użyciu alkoholu na niekorzyść skazanego, zamiast na korzyść.

Formułując powyższe zarzuty autor kasacji wniósł o uchylenie w całości wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 07.06.2023r. i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Zielonej Górze do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna w stopniu określonym w art. 535 § 3 k.p.k., co warunkowało jej rozpoznanie na posiedzeniu. Jakość pisemnych motywów zaskarżonego wyroku przekonywała w sposób jednoznaczny, że - wbrew zarzutowi kasacji - nie doszło do uchybień w zakresie kontroli instancyjnej tego orzeczenia. Pozbawione zasadności było twierdzenie o nierzetelnym i niewłaściwym rozpoznaniu wszystkich zarzutów apelacji obrońcy w sytuacji, w której z powyższego dokumentu obrazującego proces owej kontroli wynika wniosek zgoda przeciwny. Nie mogło być mowy, by prezentując obrany tok rozumowania, sąd ad quem uczynił to w sposób lakoniczny, czy niepogłębiony. Wszak drobiazgowo wręcz odniósł się do wszystkich wyszczególnionych i ujętych przez obronę w zarzuty apelacyjne wątpliwości zarówno w zakresie ustalenia stanu trzeźwości skazanego w chwili popełnienia czynu jak również orzeczonego na podstawie art. 46 § 1 k.k. środka kompensacyjnego. Okoliczność, że wynik postępowania odwoławczego nie satysfakcjonuje strony nie stanowi natomiast podstawy kasacji, która nie tylko nominalnie, ale realnie może przybrać wyłącznie formę zdefiniowaną w art. 523 § 1 k.p.k. W zakresie standardów kontroli instancyjnej wyroku skarżący odwołał się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, w którym zostały one uszczegółowione. Pozostają ze wszech miar słuszne, z tym jednak zastrzeżeniem, że nie wspierają postawionego zarzutu naruszenia art. 433 § 2 i 457 § 3 k.p.k., w którym prócz gołosłownej krytyki jakości postępowania drugoinstancyjnego, nie zawarto konstruktywnych zarzutów w jakim konkretnym zakresie i z jakich powodów ów standard nie został zrealizowany.

Dwa pozostałe zarzuty obrały prawa procesowego obejmujące naruszenie art. 174, 410 i 413 § 2 k.p.k. także były nieskuteczne w stopniu, który pozwalał na ich ocenę przez pryzmat art. 535 § 3 k.p.k. Na wstępie zauważyć trzeba, że kwestia związana ze stanem trzeźwości skazanego w czasie wypadku była przedmiotem wniesionej przez obronę apelacji. Została wówczas ujęta w zarzut określony w art.

438 pkt 3 k.p.k., tj. błędu w ustaleniach faktycznych. Temu zagadnieniu sąd ad quem poświęcił należyłą uwagę, wyjaśniając powody, dla których nie można przyjąć forsowanego przez obronę twierdzenia, że skazany tempore criminis był trzeźwy. Odniósł się do wątpliwości co do poprawności badania przeprowadzonego analizatorem wydechu. Wskazał, że było to urządzenie odpowiednio wzorcowane i dwukrotne badanie skazanego wskazywało jednoznacznie na tendencję spadkową (pierwsze po ponad 20 min. od zdarzenia - 0,10 mg/l, drugie po kolejnych 16 min. - 0,08 mg/l). Zatem wywód, że zawartość alkoholu u skazanego w chwili wypadku musiała być odpowiednio wyższa, nawet przy uwzględnieniu dopuszczalnego błędu pomiarowego, nie był pozbawiony ochrony art. 7 k.p.k., tym bardziej, że wsparte zostało korelującym z poczynionym ustaleniem oświadczeniem skazanego (k. 2v). Dyskredytowanie przedmiotowego badania z uwagi na brak trzeciego pomiaru nie mogło być skuteczne, a wartość procesowa tego dowodu podlegała standardowej ocenie. Zwrócić należy uwagę, że w przypadku dokonania pierwszego pomiaru analizatorem wydechu i uzyskania wyniku równego lub większego od 0,10 mg/dm³, a w drugim pomiarze wyniku 0,00 mg/dm³, dokonuje się niezwłocznie trzeciego pomiaru tym samym analizatorem wydechu. Jeżeli wynik trzeciego pomiaru wynosi 0,00 mg/dm³, to badanie nie wskazuje na stan po użyciu alkoholu (§ 4 ust. 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie badań na zawartość alkoholu w organizmie). W sytuacji skazanego powyższe przesłanki się nie zmaterializowały, co już na wstępie wykluczało trafność przedmiotowego zarzutu. Cała sekwencja okoliczności kausalnych prowadzących do wniosku, że skazany w chwili czynu znajdował się w stanie po użyciu alkoholu w rozumieniu art. 46 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi została jasno i klarownie zobrazowana przez sąd odwoławczy i nie zachodzą żadne podstawy, by jakkolwiek aspekt tych wywodów kwestionować z punktu widzenia swobodnej oceny dowodów, z uwzględnieniem – co oczywiste na obecnym etapie – specyfiki uchybienia określonego w art. 523 § 1 k.p.k. Zresztą taka formuła zarzutu nie pojawiła się w kasacji. Zamiast tego jej autor podnosił zarzut naruszenia art. 410 k.p.k., który był o tyle nietrafiony, że ustaleń w omawianym zakresie nie czynił przecież sąd odwoławczy, lecz sąd I instancji. Nie

był więc związany treścią powyższego przepisu, a normą art. 433 § 2 k.p.k., który nakazuje odnieść się do zarzutów apelacji, nie zaś rozważać całokształt ujawnionych w sprawie okoliczności. Niezależnie od powyższego, nawet przy braku takiego obowiązku po stronie sądu ad quem, badanie kwestii trzeźwości, przeprowadzone zostało przez ten sąd w sposób kompleksowy, a więc taki który uwzględnia również i wytyczne art. 410 k.p.k. W świetle powyższego nie było też podstaw do zmaterializowania się wątpliwości zdefiniowanych w art. 5 § 2 k.p.k. Powołanie się na przepis art. 413 § 2 k.p.k. było natomiast w kontekście postawionego zarzutu całkowicie niezrozumiałe. Podsumowując, kasacja w omówionym powyżej zakresie nie zawierała poprawnie sformułowanych zarzutów lub ujmowała je w sposób wyłącznie pozorny, mający formalnie sprostać wymaganiom art. 519 i 523 k.p.k. W istocie zaś sprowadzała się do polemizowania z ustaleniami faktycznymi i była wyrazem dążenia do powtórzenia de facto kontroli apelacyjnej, w ramach której wszystkie poruszone zagadnienia nie zostały pobieżnie, lecz nad wyraz wnikliwie zweryfikowane.

W proces kontestowania poczynionych ustaleń w zakresie stanu trzeźwości skazanego wpisywała się także zarzucana obraza art. 174 k.p.k. odnośnie do oceny oświadczenia skazanego złożonego na okoliczność badania, w którym wskazał, iż poprzedniego dnia spożył określoną ilość alkoholu (k. 2v). Nawet zdyskredytowanie tego dowodu nie dezawuowałoby poczynionych ustaleń, niemniej jednak nie było ku temu podstaw. Wbrew tezie kasacji nie doszło bowiem do zaakceptowania przez Sąd Okręgowy niedopuszczalnego przez art. 174 k.p.k. zastąpienia treści wyjaśnień skazanego zapisami zawartymi w tymże oświadczeniu. Słusznie sąd ten uznał, że dokument ów nie stanowił pisma, zapisów lub notatki służbowej określonych w powyższym przepisie. Jest to bowiem dokument odzwierciedlający procedurę postępowania w razie kontroli stanu trzeźwości i potwierdza fakt jej dochowania. Treści w nim zawarte, o czym już wspomniano wyżej, podlegają swobodnej ocenie sądu orzekającego w konfrontacji z wyjaśnieniami oskarżonego, zeznaniami świadków i innymi dowodami. „Zastępowanie” z art. 174 k.p.k. zachodzi wówczas, gdy sąd pomija treść wyjaśnień lub zeznań, posiłkując się wyłącznie pismami, zapiskami lub notatkami urzędowymi, do czego przecież in casu nie doszło (zob. również postanowienie SN

z dnia 22 stycznia 2013 r., V KK 366/12). Powyższej interpretacji nie zmienia fakt, że w niniejszej sprawie skazany odmówił w toku postępowania złożenia wyjaśnień. Mimo obrania tego rodzaju taktyki obrończej, przedmiotowe oświadczenie podlegało ujawnieniu i ocenie.

Kierując się zaprezentowaną powyżej oceną zarzutów kasacji, Sąd Najwyższy orzekł zatem o jej oddaleniu - wobec stwierdzenia przymiotu oczywistej bezzasadności (art. 535 § 3 k.p.k.). Treść tego rozstrzygnięcia determinowała następne orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego, które wydano na podstawie art. 637a w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

[J.J.]

[ał]